

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 78. ANUL XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poște, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Sabiu, in 214 Octobře 1866.

Evenimente politice.

Sabiu in 1 Octobře.

In nrulu trecut amu facutu amintire numai pe scurtu despre radicarea statului de asediu in unele parti ale monarchiei austriace. Actulu acestu de mare insemnatate emană din insasi initiatiua imperatesca, pote fara scirea ministrilor, de unde se explica tardia publicare a decisiunei imperatesci, in „W. Ztg.“ și acest'a in foi'a suplementaria de ser'a. Acest'a dar și impregiurarea, ca populatiunea tieriloru respective au scapatu de starea cea apesatoriă, au facutu sensatione placuta și omenii pe acolo acum au inceputu și ei a se bucura de pace in totu intielesulu cuventului.

Mai multe foi vreau sa scia, ca dupa ratificarea tratatului de pace intre Austri'a și Itali'a, va aparé unu manifestu impertescu din partea Imperatului Austriei și apoi adaugu ca acestu manifestu va avé unu caracteru forte ostilu fatia cu Prussia. „Debatte“ comunica in o corespundintia oficiosa, ca deca cum-va aru avé sa apară vre-unu manifestu imperatescu, acel'a nici decum nu va avé caracterulu ce i-lu fingeza (nascocescu) foile prussiane. Austri'a nu-si va face de lucru togm'a acum cu o politica provocatorie și acest'a nu dora pentru Prussia, ci simplu din privintia către deslegarea cestiunilor interne.

De petrecerea Majestătiei Sele Imperatului la Ischl legă diu-ristic'a multe versiuni privitoare la complanarea cestiunei interne și cu deosebire tinătoare de conflictulu constituționalu ungurescu. Calatori'a contelui Andrassy acolo, o aduceau unele diuarie in legatura cu desbateri de felulu de mai susu; mai tardiu insa fu explicata de unu ce curatu familiaru. Acum cetimu, ca dupa reintorcerea Majestătiei Sele dela Ischl se va convocă diet'a unguresca și in scurtu dupa acest'a dietele celelalte. In fine vedemu ca se fipséza și diu'a deschiderei dietei unguresci și adeca pe 15 Noemvre. Cu privire la acest'a spune „Wanderer“ ca operatulu comitetului de cincisprediece va fi esaminatu la demandarea Majestătiei Sele de unu comitetu a cărui membri voru fi și bar. Hübner, contele Belcredi, cancelariulu aulicu Majlath și taverniculu Sennyey. Membrii comitetului și presedintele acelor'a bar. Hübner, nu suntu de opiniunea, ca operatulu aru periclită cum-va pusetiunea de putere mare a imperiului și interesele tieriloru neunguresci, ba elu tocm'a crede ca acel'a (operatulu) ofera puncte de manecare, potrivite pentru o intielegere solida; de ore ce insa primirea in principiu a acelui operatu aru trage dupa sine in modu imperativu denumirea ministeriului, asiă comitetulu crede, ca pre acestu din urma (ad. ministeriulu) de aceea nu-lu pote recomandă Majestătiei Sele, pentruca dupa parerea sea e de temutu, ca diet'a, fiindu denumita inainte de regularea afaceriloru comune, in decursulu desbateriloru pre basea operatului acceptatu in principiu, va puté prerioru sa faca astfelu de pretensiuni, cari aru pute numai compromite deslegarea finala, complanarea. Si temerea acest'a este cu atâtu mai intemeiata cu câtu este sciutu, ca in privintia modalității, va sa dica, cum are sa se faca deslegarea, nu este nici decum o intielegere intre cele doué partide ale dietei, cu alte cuvinte, cu câtu este mai nesiguru, ca partid'a cea moderata va avé majoritatea in lupt'a eventuala.

Din Veneti'a se spune, ca in 10 Oct. au avutu de a încetă funcțiunile oficiariloru austriaci in regatulu venetianu și ca in 14 seu 15 Octobře incepu trupele austriace a esi din acelu regatu.

Despre pacea incheiata intre Austri'a și Itali'a aflămu dupa „Nazione“ ca se cuprinde esentialmente in urmatorele puncte: Prinsii in resbelu se voru dá inapoi din ambe partile.

Austri'a se dechiara invoita la impreunarea Venetiei cu Itali'a. Marginile Venetiei suntu aceleasi, cari au fostu și sub administratiunea austriaca. — Itali'a recunósce ca detoresce Austriei cu 35 de milioane floreni. Sum'a acest'a trebuie sa se plateasca in unspradiece termini, in restempu de 23 luni. — Itali'a mai departe primesce asiă disulu „monte lombardo-veneto“ cu activele passivele lui de acum. Activele constau din 3 1/2 milioane fl. și passivele din 66 milioane. — Suditiloru venetiani aflatori in Austri'a le stă in voia

de a-si pastră nationalitatea austriaca. — Tote obiectele de arta, documentele, arhivele, tinătoare de Veneti'a se voru reintorce fara de exceptiune.

Tratatulu de comerciu de odinior'a incheiatu intre Austri'a și Sardini'a se pune in vigore pentru restempulu de unu anu, pentruca pana la espirarea acestui tempu sa se potta face alte invoiiri.

Alte dispositiuni stipuleza redicarea secuestrului de asupra bunuriloru principiloru (domnitoru) de ore-candu din Itali'a, insa cu rezervarea drepturiloru ce le are statulu seu alte a treia persone a-supra loru (bunuriloru).

Din ambe partile se voru face amnestii generale asupra tuturoru compromisiloru politici și desiertoriloru (fugariloru dela militia), Corón'a de feru se va reintorce Italiei. (Mai cetimu și despre eschiderea titulu din titulatur'a pr. inalta „de Rege alu Lombardo-Venetiei“, asemenea de stergerea marceloru acestoru doué tieri din marc'a imperiala. Acest'a este pentruca tierile aceste suntu cedate, iara nu luate cu puterea.)

Dupa telegramele ce le cetimu din Veron'a aflămu ca intre populatiunea de acolo și militi'a austriaca au venitu treb'a la escesse seriose. Ministrulu italianu Ricasoli s'a vediatu nevoitu a adresă primariloru din Veron'a și Mantu'a urmatoriulu telegramu:

„Cu durere au aflatu Regele despre desordinile intemperate in serile din urma in Veron'a. Este sub demnitatea unui poporu, care se respectéza pre sine și natiunea de care se tine, de a se radica contra acelor'a care tocm'a suntu ga'ta a plecá. Nu este cu cuviintia a ignorá și a uitá, ca numai eri (depesi'a e dela 7 Octobře n. R.) s'a subscrisu pacea intre Itali'a și Austri'a și prin tu multe și conflicte demne de vaieratu se face numai unu servitiu forte reu regatului, libertătiei și independintiei.“

„Regimulu Regelui te recerea pre Di'a de a comunică acest'a in numele lui concetatiuniloru dtale, crediendu, ca celu dintai cu-ventu, ce-lu indrepta către ei in numele demnitătiei Italiei va aflá ascultare.“ Unu altu telegramu din Veron'a dela 8 Octobře spune despre frecări intre populatiune și militia, in urm'a căruru s'a publicatu de ambe partile starea de asediu.

Dupa „Provincia“ din Florenti'a plebiscitulu se va pune in lucrare numai in 14 Octobře. n.

Dupa o corespundintia litografata din Vien'a, au adusu aci unu courieru de cabinetu alu regelui Italiei tratatulu de pace subscrisu.

Prussia a publicatu in tote tierile anesate actele privitoare la acesta anesiune. — Pertratările cu Sassoni'a dau continuu de greutate și se dice ca conditiunile ingreunătoare, puse din partea Prussiei, se inmultiescu din di in di. — Este caracteristica urmatoreea scire ce o cetimu in tote diurile vieneze: Klapka, se dice acolo, s'a decoratu de regimulu prussianu cu ordinulu vulturului rosu class'a a 2 cu stea, mai departe, i s'a datu unu dominiu in Silesi'a, care este proprietate de alodu.

In Bavari'a se schimbă ministeriulu, venindu la carma omeni amici politicei prussienesci, ceea ce consuna cu distribuirea ordinului Hubertianu (celu mai insemnatu in Bavari'a) dlui de Bismarck.

Despre impressiunea cea dintai ce a facutu marchisulu de Moustier asupra diplomatiei din Parisu se dice ca a fostu surprindiatorie. Marchisulu s'a esprimat asupra situatiunei europene cu totulu pentru pace și încatu-va in intielesu conservativu. Tote espeptoratiunile ministrului, se spune, ca mergu intr'acolo, ca Franci'a este resoluta a nadasi foculu aprinsu in Orientu in inceputulu seu. De altumintrea lauda toti de tote partile limbagiulu celu resolutu și deschisu alu ministrului, care le dice la tote lucrurile pre nume. Totu despre acestu ministru se mai scrie de alta parte, ca elu nu va fi passivu nici decatu și ca imperatulu Napoleonu va sa-i largésca pre câtu se pote cerculu de activitate in cestiunea orientala. Marchisulu erá pana se afla in Constantinople unu omu neplacutu pentru regimulu Sultanului și acum dintr'o data este celu mai caldurosu amicu alu Turciei.

Din Russia se scrie la Nat. Ztg. ca scirea despre mergerea principelui Gorciacof la Biaritz, precum și despre unu cer-

culariu alu lui că respunsu la celu alu lui Lavalette, nu aru fi a-deverata. —

Scirile ce le avemu pâna acum din Orientu ne spunu ca este de speratu, ca se va statorî o impacare între crestini și regimulu turcescu. Se dice ca crestini s'au invoitu a negocia cu Kirilî Mustafa Pasiâ. Puterile dimpreuna cu Russi'a s'au întielesu într'acolo că sa sustina tratatele dela 1856 iera Pört'a s'a promis ca va indeplini tôte proiectele de reforme câte i s'a propusu din partea diplomatiei. Cretenii sa se fia induplecatu la negocia de pace cu deosebire in urm'a dechiarafiuniloru ce li s'a datu din partea consulului francescu, carea nu le da picu de sperantia de vre-unu ajutoriu din partea Franciei. —

Din Messicu vinu sciri fôrte grele. Dupa acele republicanii inaintéza in nnu modu concentricu spre capital'a Messicului. Telegramme spunu ca in orasiulu Jerez Messicani aru fi omoritu tóta garnison'a, cu care ocaziune aru fi cadutu și unu oficieru mai inaltu dintre voluntarii austriaci. Unii dicu, dara nimenea nu stâ bunu inca de adeveru, ca oficiernu acest'a aru fi unu comandante de corpu anume contele Thun.

Imperatés'a messicana este cunoscutu ca fusese in Parisu și conversâ multu cu imperatulu Napoleonu. Dupa aceea se duse la Rom'a. Acum cetim ca s'a bolnavitu in urm'a unei afectiuni de nervt.

Ameliorarea reului despre care vorbescu telegramele din urma are sa se constateze.

Revista diaristica.

In Romanulu dela 27 Septemvre aflâmu unu articulu intitulatu: Franci'a și Russi'a in Romaniaa. Abstragendu dela cele depuse in acelu articulu fatia cu diariulu „Ordinea” reproducemu unele pasagie de interesu generale europénu. Romanulu dupa ce constatéza ca Russi'a are interese opuse Romaniei și ca temerile depuse de aci se justifica pe di ce merge trece la argumente pre cari le scôte din Organulu rusescu ce apare in strainatate Le Nord. Acestu diariu adeca are o corespundintia din St. Petersburg dela 11/23 Septembre in care corespundintia se face imputare regimului rusescu ca s'a purtat indolentu la câte s'a intemplat pâna acum in orientu. Russi'a este jelosa pentru integritatea imperiului otomanu, din care cauza nu se pôte impacâ cu cele intemplate in principatele dela dunare, unde prin influentia francesa Români se vedu mai favoriti decâtu alte popóre din imperiulu otomanu și inca prelânga vatamarea tratatelor dela Parisu s. a. s. a.

In legatura cu acest'a se vede a fi o alta corespundintia a acelu diariu rusescu datata din Parisu dela 25 Septemvre.

Diariile nôstre oficiöse (cele francese) se arata dispuse in favórea sciriloru ce vinu din Constantinopole, despre scirile din Cret'a, și contrarie celoru de origina elena, ceea ce arata ca nu voiescu deschiderea cestiunei Orientelui. Considerandu, pre de alta parte, activitatea ce desfasiura diplomati'a francese la Constantinopole spre a dobandi dela Pört'a recunoscerea principelui Carolu de Hohenzollern, amu putea crede ca guvernulu nostru se aplica a întârdia disolvérea imperiului otomanu pâna ce se va formâ pe dunare unu simburu destulu de tare și destulu de devotatu intereselor Franciei pentru ca aceste interese sa nu se compromitia in nimic'a in starea lucrurilor ce va succede situatiunei actuale. De-mi dai voie sa imprumatu dela chimia o comparatiune, voiu dice voiosu, ca in prevederea caosului politicu și lucrârei de regenerare ce voru urmâ silitu caderea européna a Sublimei Porti, cabinetulu dela Tuilerii voiesce sa-si asigure unu centru de cristalizare, care sa-i fia devotatu, și crede ca pôte gasi acelu centru in Principatele Dunarene, candu este cu multu mai putinu siguru ca va putea contâ pre Greci'a. Déca cestiunea Orientelui aru isbucni astadi, restaurarea Europei orientale s'aru face negresitu in beneficiulu regatului elenicu, și acest'a pare ca Franci'a n'aru voi sa o incuragieze. Eata celu putinu explicarea cea mai prin putintia ce se pôte dá staruintelor ei in favórea Moldo-Valachiei, apropiata de atitudinea multu mai putinu energica ce are in privintia candiditoru, de-si nu pre români apasa mai greu și mai durerosu opressiunea turcesca.

„Intârdiarile ce au survenitu in recunoscerea de câtra Pört'a a noulu ospodaru alu Romaniei, au sorgintea loru in unele prentiuni, in adeveru neaudite, ale principelui Carolu, sên a consiliiloru sei. Astfelu refusa guvernului turec dreptulu de a avé la Bucuresci unu aginte insarcinatu de a veghia asupra intereselor tureciloru locuitori ai Principatelor; cabinetulu ruclama inca moscenirea, nu numai a urmasiloru drepti dar inca și colaterali ai principelui Carolu, precum și dreptulu de a bate moneta și a face decoratiuni. Se întreba ori cine, ce s'aru face suzeranitatea Portiei déca aru acordâ tôte aceste privilegiiu ospodarului Moldo-Valachiei?”

Sabiu 30 Septemvre. Eri a sositu și a 2-le batal. dela regimentulu c. r. de infanteria Hartmann nr. 9 dimpreuna cu statulu majoru alu regimentului spre a remané aici in garnisona.

Totu in aceeași di au sositu un'a bataliune din regimentulu c. r. de infanteria conte Gondrecourt nr. 55 care trece spre Brasiovu. Acest'a fu incortelata in satulu invecinatu Sielimberu. —

Dela casurile de colera de care amu amintitu și noi in unulu din numerii nostri nu mai avemu sciri despre vre-unu casu nou. Ba si din alte pârti ale tieriei inca audim sciri liniscitóre in privintia acest'a. Cu tôte aceste proverbiulu ca „grij'a buna incunginra primejdi'a” trebuie apretivitu și cu deosebire acum candu in cele mai multe pârti suntu culesele de struguri. Recomandâmu dara tuturoru câroru le jace la anima și binele individualu și celu comunu că sa aiba deosebita atentiune la cele ce dlu Sabo Dr. de medicina, publica in interesulu omenimei patiminde sub titulu de: mijlocu individualu contr'a colerei și rugâmu totodata inteligenti'a nôstra preotiesca și luména, care se afla in mai de aprópe atingere cu poporulu ai ceti și esplicâ cele cuprinse in acea umana instructiune. Nu vomu gresi pôte candu nu vomu trece cu vederea pre acele comunu unde se taie oi multe și vomu atrage atentiunea politiloru locale spre a purtâ grigia de curatienia și indepartarea a ori ce modu ce aru puténutri epidemia. — Cronic'a dilei scie meru sa ne povestésca de focuri candu in unele candu in altele pârti ale tieriei. Nenorocirile aceste cumpânescu cu atâtu mai greu cu câtu anulu acest'a și de altumintrea pentru multi economi este fôrte vitregu. O ôre-si care mangeiere ne face o corespundintia a dómnei Lucreti'a Lupascu ce o cetim in Trompet'a Carpatiloru, (și in fine și in Gazeta) in carea aflâmu ca memorat'a dna a administratu pentru nenorocitiu prin focu din Vlaslovu o suma frumósa de bani. — Pentru Orlatienii de aici din apropierea nôstra ce e dreptu cetim in „H. Ztg.” din candu in candu de câte o mica colecta.

Nu scim déca in alte pârti ori chiaru și aici se face din partea romaniloru ce-va. Fost'a resiedintia a statului majoru a regim. românu I de margine, credem ca aru meritâ mai multa atentiune.

Unu mijlocu individualu in contr'a colerei.

Veninulu colerei se afla in aerulu atmosfericu și se introduce in trupulu omenescu parte prin respirare (resuflare), parte prin mancâri și beuturi.

Este cunoscutu ca in tinuturile colerei, precum nu demultu in Cairo, fusera atacate de colera chiaru și oi, candu acestea venisera in tinuturi de acestea. Chiaru și paserile parasescu locurile infectate de colera.

Fia-care omu, sanatosu sêu bolnavu, este cá si animalele incunginratu du unu cercu anumitu de aeru, din carele remânu ôre-care urme. Altmintrea nu s'aru puté întielege cum potu americanii cei salbatici sa descopere urmele picioriloru europeniloru, și cum potu sa miróse câni de venatu iepurii din departare.

Desvoltarea veninului colerei are lipsa de 21 zile pentru cá sa se pôta desvoltâ; dupa esperintia au eruptu colera la 21 de zile, chiaru și la acei, ce au fostu parasitu loculu infectatu de colera și au ajunsu in unulu sanatosu.

Nici o esperintia medicinala nu se pronuntia pentru parerea, ca colera s'aru fi desvoltatu de sine in Europ'a. Necuratiile nu s'au schimbatu in Europ'a dupa aparerea colerei, ci au remasu totu acele care fusera și inainte. Cu tôte aceste necurati'a e purtatórea și lâti-tórea, precum, și nutritórea veninului colerei.

Mesurile sanitare politiane lucra într'acolo, cá sa inainteze curatirea atmosferei.

De aceea suntu recunoscute de folositóre desinfectiunile estitóreloru, curatii'a generala, desinfectiunea secretiuniloru omenesci, prin feru sulfuricu, totu asiâ prin aeriturile locuintiloru, afumaturile cu gasu de cloru, prin focu moderatu in locurile cercetate de colera, precum și curgerea neintrerupta a apei pe strade, cá pre stradele Sabiului. Tóta nisuinti'a e in acolo indreptata spre a sustiné aerulu curatu.

Acésta mesura medicinala risipe procesulu de putrediuene (veninu de colera) din aerulu atmosfericu.

Unii ómeni au observatu in giurulu loru, in cerculu loru de aeru, nuori negri (pâturi de aeru de colera), dupa acest'a a urmatu ametiala și indata erumperea colerei. — Acest'a inca arata ca colera intra de dinafara in trupulu omenescu.

Spre incunginurarea colerei aru fi bine cá sa se oprésca ori ce adunare mai mare de ómeni, asiâ târgurile de tiéra (bâlcuirile) aru fi bine sa se oprésca in tempuri de colera.

Este dar de ajunsu justificata intrerumperea comunicatiunei intre locuri (tinuturi, sanatosé și între cele cercetate de colera; puterea de viétia a colerei, respective durat'a colerei, nu tine mai indelungu in unu locu decâtu 6-8 septamâni.

Déca asiâ dara prin desinfectiuni se moderéza pasirea colerei, remane problem'a cum sa se scutésca ómeni singuratici de veninulu de colera din atmosfera.

Déca in cetâti mari se pôte filtra și curatâ ap'a de beutu, pentru ce sa nu se pôta face nesticaciosu și aerulu atmosféricu, pâna candu nu intra in trupulu omenescu?

Chiaru și fulgerulu l'a facutu ómenii nesticaciosu.

Spre ajungerea acestui scopu s'a aflau de folositoriu: — Quassi'a=extract doi cuinti ($\frac{1}{4}$ lotu), cincispredece grani vitriolu de feru, topitu (dissolutu) in apa destilata si spiritu de vinu si uleu de isma (minta), 10 picaturi. Cu fluiditatea acést'a se unge omulu de trei ori (si mai de multeori candu epidemia e in mesura mare) pe di, pre mustetie, séu la marginile nârilor dinlăuntru, cu bumbacu.

Afara de acést'a mai e de observatu, că omulu sa nu plece din casa cu stomaculu golu, sa manance bucate calde si sa gusto atari beuturi, cari vinu forte anevoia in atingere cu atmosfer'a de colera, sa se ingrijésca omulu de curatienia, sa pastredie corpulu caldu, sa nu neglige ori ce diarrhoe si candu ese de acasa sa ea unu firu de piperiu in gura.

Dispositiunea la colera, déca nu se pôte in tipulu acést'a inlaturá cu totulu, celu putinu se moderéza, de óre ce natur'a cea stricaciósá a atmosferei de colera in parte trebuie sa se sterpésca.

Aceste se comunica in interesulu omenimei patiminde si arata calea de a perfectuá liberarea, (scaparea), ómeniloru de colera. *)

Dr. Basiliu Sabo

Principatele române unite.

Independintia româna scrie:

„Se dice ca in dilele acestea s'a tinutu unu consiliu la Cotroceni, la care au fostu invitati cei mai mari capi ai diferiteloru functiuni politico, intre alii: d. Costaforu, Brajloiu, printiulu Dimitrie Ghic'a, Ioann Bratianu, Vasile Boerescu, Bosianu, si C. A. Rosetti. In acestu consiliu trebuia sa se resolve, dupa cum se vorbesce cestiunea, ce trebuie sa se faca in privintia conditiuniloru de recunósca ce stipulase Turci'a? Intaiu se esprima parerea de a refúsá propunerile Portiei si de a se opune, prin acést'a n'aru fi castigatu nimicu; Romani'a nu este destulu de tare pentru a dá peptu acum cu inamiculu, si este in interesulu nostru, nu numai vis-a-vis de puterile straine, ci si pentru a urmari politic'a din intru, de a ne scapá din acestu „Provisoriu“, fiindca prin acestu provisoriu suferu nu numai comerciulu si industri'a, dara inea si interesele agricole; apoi in fine se luá decisiunea, déca suntemu bine informati, de a se consultá propunerile Inaltei Porti, si dupa esaminare suntu de acordu, ca aru fi mai bine si mai siguru de a acceptá propunerile Portiei, si din acést'a cauza ca Turci'a se baséza pe tractatele din Parisu si pe capitulatiunile româniloru cu Turcii, si tóte conditiunile puse acum de Porta, despre care amu vorbitu in unu articulu de mai nainte, nu cuprindu pretensiuni, ce aru putea pericolá a u t o n o m i'a tiei fia din intru fia din afara.

„Acést'a nuvela este cu atâtu mai inveseleitóre, ca tocmai in acést'a din urma privintia s'a resolutu si ca s'au adaogatu diferentiele si ca s'au tramisu instructiuni reprezentantiloru din Constantinopole, si in fine marele si celu din urma pasu, cu aprobarea celoru mai mari capi de partide, ad: in privintia Recunóscaerei.

Trompet'a adauge la aceste:

„Déca se intielege ceva prin acestu articulu scrisu in romanesce remane s'o spuna cei celu citescu. Noi intielegemu atât'a ca acést'a Independintia româna indéma guvernulu sa primésca conditiunile Portii, si mai intielegemu si acést'a ca acést'a Independintia româna dice ca suntemu in provisoriu. Deci, cá sa esimu din provisoriu, sa primimu conditiunile Portiei.

Candu suveranulu tiei, alesu prin votulu universale si unanimu alu intregulu poporu românu, este asediatu pe tronulu seu, si constitutiunea votata de cátra reprezentatiunea tiei, sanctionata de cátra suveranu si promulgata de cátra ministri constitutiionali, functiuneza in tóta vigórea ei, unde vedu Jidanii provisoriu? . . .

. . . O asemenea adunare a fostu la Cotroceni, si in desbaterile asupr'a propuneriloru guvernului Inaltei Porti s'a deosebitu mai cu séma, prin elocuentia si patriotismu, d. Costaforu, care a pledatu caus'a — se dice — cu multa energia contr'a capiloru Rosiiloru, cari indemnau la umilirea tiei, dicendu ei capii Rosiiloru, ca, cu tempulu, vomu redobandi cele ce vomu perde astadi. — Dlu Costaforu s'a distinsu in acést'a cestiune de cea mai mare gravitate si M. S. Domnitoriulu a multiamtu dlui Costaforu. — D. Dimitrie Ghic'a s'a pronunciatu celu antaiu pentru parerea dlui Costaforu.

Mai la vale dice totu Trompet'a:

Regretámu in totu adenculu nostru ca Inalt'a Porta respinge prin asemeni propuneru, prin asemeni conditiuni, amici'a si devotamentulu Româniloru; dara, petrunsi de durere, nu putemu face

*) Cu privire la cele din H. Ztg. nr. 243 este de reflectatu, ca vaccinarea (oltuirea) fu aplicata cá mijlocu contr'a C i u m e i de cátra dlu Dr. Rastu in Bucuresci, carele este inca in vietia. Inoculatiunea honigbergiana este asiá dara numai o imitatiune modificata a fontanelorulu intrebuintiate cu multa succesu de Drulu Rasti contra ciumei (De altmintrea in oculatiunea (vaccinatiunea) nu e altu ce-va decátu inoltuirea materiei morbose in unu trup sanetosu, ceea ce aici nu-si are locul.

Corf'a (Maulkorb) plina cu totu felulu de parfumarii, recomandata de Wiener med. Presse, carea aru impedecá stranutarea, vorbirea, mancarea si beutulu, nu are pâna atunci nici unu pretiu, pâna candu esperintia damelor nu va documentá rezultatulu contrariu.

altfelu decátu sa restistámu, sa urmámu pe calea ce ne amu trasu cu suveranulu nostru in capulu Statului si cu constitutiunea nóstra deschisa. Nu cantámu galcéva nimenui, resistámu insa si respingemu cu tóta vigórea de care va puté fi capabile natiunea româna, ori ce propunere, ori ce conditiune, pentru recunóscaerei unui dreptu alu nostru.

Fi-vomu obligati sa luámu atitudinea pe care au luat'o vecinii nostri Serbi cá sa se recunósca ereditatea suveranului loru? — Ei bine! vomu face celu putinu ceea ce au facutu Serbii, cari, atâtu in privintia de numeru, atâtu in privintia de Statu, câtu si in privintia de positiune geografica, aru trebui sa fia inferiori nóua. Dá; vomu luá atitudinea pe carea ne obliga guvernulu Inaltei Porti sa o luámu, dara nu vomu ceda o linia din positiunea ce ne-a facut'o actulu celu mare de autonomia si independintia actulu din 2 Maiu si anexulu seu prin primul articulu alu acestui anexu.“

Varietáti.

** Regimentulu de inf. Alessandro nr. 2 (reg. ardeleanu, in cerculu de inolare in Fagarasiu) primi o gratulatiune de despártire dela Colonelulu de brigada Grivicici, sub a cárei comanda se luptá acestu regimentu in 27 Iuniu la Trautenau cu succesu forte bunu, iera in diu'a de 28 Iuniu au sustinutu, in unire cu regiment. Airoldi si cu bataliunea 16 de venatori, lupt'a cea infricosiata la Rudersdorf cu Gard'a prussiana, de dimineti'a pâna sér'a. Eata unele cuvinte din acea gratulatiune:

„Déca istori'a inséma in cartea sea cu stilulu ei de metalu lupt'a nóstra gloriósá dela Trautenau, déca ea cu multiamre povesteste patriei, cum in acea di se amestecau sunetele imnului radetzkiann printre bubuitulu tunuriloru si pocniturele pusciloru si ca totu fremetulu acést'a erá mai asurditu prin strigárele: „Sa traiesca Imperatulu!“ atunci ea (istori'a) in dreptatea ei eterna nu va denegá admiratiunea ei trupelor, cari la Rudersdorf s'au luptatu contra unui inamicu de siése ori mai tare cu atât'a resemnatiune, câtu si cu virtute militara.“

„Mi tinu de cea mai mare norocire ca amu comandatu in acele díle venatorii 16 (batal.), Alessandro si Airoldi (regimente), toti asemenea bravi si cu resemnatiune, si cari au sangeratu cu atati soci de ai mei de arme.“

Grivicic m/p. Colonelu.

** Dupa unu conspectu alu reg. con. gub. si protomedicu provincialu s'au bolnavitu in Trannia in anulu acést'a de colera, incependu dela 18 Iuliu n., in 53 locuri 2191 persóne, dintre cari 1254 s'a vindecatu si 852 au muritu. Mortalitatea dara nu au suitu nici 40 la suta pecandu in Pest'a si Vien'a trece de 50.

** O norma nóua de pensiuni pentru oficianti civili si de statu astepta deja sanctiunea pré inalta. Ea se deosebesce de modulu celei de pâna acum intru atât'a, ca s'a fipsatu termitul activitáti pentru pensiunea intréga 35 de ani de servitiu. Mai departe dupa unu servitiu de 20 de ani pretensiunea la léf'a pe jumetate, pe candu pâna acum pentru léf'a jumetate se cerea 25, si pentru léf'a intréga 40 de ani de servitiu.

** (Inventiune). In Brussela s'a inventatu o masina care in 20 de óre sapa pamentu de 2400 metri cubici si lu radica totu odata si in vagóne (cara de drumu de feru).

Publicámu cu placere urmatórea scrisóre ce ne adreséza dn'a Lucreti'a Lupascu:

Bucuresci 20 Sept. 1866.

Dle Redactoru! Satulu Vlaslovu (satu románu din Transilvania) a fostu in lun'a Iulie, préda unui focu cumplitu, focu care a arsu si nimicitu pâna la pamentu tóte casele (afara de vr'o patru) si totu ce locuitorii avéu la cas'a loru.

Miscati de nenórocirea acestoru sermane familii, cari remasese traindu prin padure si lipsite de mijloce de esistintia, Romanii din tíera ce se aflau la apele minerale dela Borsecu, au venit in ajutoriulu loru cu sum'a de 323 f., dupa urmatórea lista de subscriptiune:

Numele persónelor si locul resiedintiei:
DD. Christianu Tell 50 f., Ales. Lupascu 24 f., Ales. Stanescu 56 f., toti din Bucuresci. S. Aslanu Bacáu 6 f., Const. Dimonisie T. Ocneloru (Bacáu) 24 f., George Verghi Iasi 56 f., Fratii Millu Iasi 6 f., I. Aslan Acaú 6 f., Michaiu Jora, Romanu 5 f., Ales. Avramu Bacáu 5 f., H. Dimitriu Focsiani 2 f., Ioann Bresoianu Bucuresci 2 f., Emilianu Bresoianu 2 f., Telemach Ciuperc Focsiani 12 f., Ioann I. Robescu Focsiani 20 f., N. B. Carbusescu Carbusesci 2 f., N. Hagi Ilie Bucuresci 2 f., Ales. Busnea Bucuresci 3 f., Anastasie Iorgulescu Ploesci 1 f., Hagi Sotiru Petrovici Focsiani 1 f., (nedescifrabile) Bucuresci 1 f., M. Gaminareescu Bucuresci 3 f., Michaiu Busnea Iasi 3 f., Petru Nicolau Bucuresci 2 f., Hagi Gh. Boiu Focsiani 1 f., Petru Suci profesoru Iasi 10 f.

La olalta 323 f. trei sute doue-dieci si trei floreni.

Acést'a suma s'a intrebuintiatu in modulu urmatóriu: s'a incredintiatu Par. Ioann Ciubataru, Preotulu satului, in presentia Protopopulu si a sub prefectulu locale onor. domnu Aronu Boeru si Ioann Auranu, summ'a de 292 f., consistandu in moneda de o suta floreni, unulu, unspradiece galbeni câte siése fl. dupa cursulu curinte; si cinci-dieci si siése floreni ce urm'a a primi parintele dela d. Gh. Verghi, subscriptiunea ísele.

Eara trei dieci si unu f. s'a impartitu din mâna de cátra subsemnata. Facutu la Borsecu in 11|23 Augustu 1866.

Lucreti'a Lupascu.

In presentia nóstra

Ioann Auranu.

Credindu-mă datore către persoanele binevoitoare ce au luat parte la această faptă românească, a li da sēma de întrebuințarea sumelor ce mi-au incredințiatu, ve rogu, Dle Redactoru, să binevoiti a-mi permite să usez de stimatul organu alu diariului dvōstre; spre a dā publicității acēsta dare de sēma.

Bine voiti a primi dlu meu, incredințierea alesei mele consideratiuni.
Lucreti'a Lupascu. d. „Tr. Carp.“

Locu deschisu pentru reclame.

S a b i i u in 8 Octob. *) Cam tardiu ajungu a face unele observatiuni la o corespondintia ce s'a datu din Tractulu Faragăului in nr. 46—509 a Concordiei, și care o amintesc T. R. in nr. 76. declarandu-se dupre aceea, o corespondintia de mine data in nr. 33. 1865 T. R. de infama și tendentiōsa; credu in sa ca a observā la un'a cā acēst'a și acum'a e prē de tempuriu. Corespondentii subscriși la acēst'a corespondintia, pōte chiaru de D. Vitēzu compusa prin care corespondintia D. V. se încerca a se aretā de anteluptatoriu a binelui romāniloru, dseā cā au muncitu averi și au ruinatu familii intregi aducandu-le la sapa de lemnu, acei corespondinti, sēu mai bine cei mai multi din acestia, au uitatu in momentul acēl'a candu au pusu pēn'a, ce adeverintia au subscrisu cu unele luni mai nainte in contr'a D. Vitēzu, tramitindu-mile mie spre a putē cu ele documentā in tempu de lipsa aceea ce amu scrișu in T. R. nr. 33 1865. Acelu tempu au și venitu, cāce D. V. in urm'a corespondintiei acēstei'a, sentiendu-se innegritu, m'au acusat la Magistratulu de aicea, ca ia-siu fi vatematu onōrea. Nimic'a in sa miau fostu mai usieru decātu a argumentā prea putīn cuprindiatōrea mea corespondintia din nr. 33 T. R. a. tr.

Cāci cu documente am adeveritu ca D. Vitēzu au insielatu poporulu Tractulu Faragău, cu documente am adeveritu ca au insielatu o plenipotentia a cārei cuprinsu și limba numai D. vitēzu o scie, ear nu acēi'a cari au subscriș'o; cu documente am adeveritu cum in tempu de fōmete candu chiaru și regimulu au sistatu scōtērea contributiunei, au luat D. Vitēzu boulu dela esle, și l'a vendutu cā sa eseqeze banii subscriși prin altii, insielati fiindu prin amāgiri și promissiuni desierte, pentru ide'a cassei tractulu; cu documente subscrise chiaru de D. V. amu aretatu la Magistratulu din Sabiiu unu D. Vitēzu au esecuat triplulu sumei subscrise; și totu prin documente amu adeveritu la protocolulu cē s'a luat cu mine aicea, și care acumu se tine in tacere mai de unu anu la Judecatoria; prin documente amu aretatu ca semidieulu acēloru corespondenti au aretatu neobosit'a constanta activitate spre a insielā cāte 60% și mai multi, dela unii ōmeni ce cu mēs'a cu cas'a erā in marginea perirei; cu documente am aretatu ca alipirea resoluta a D. V. cātra cass'a tractulu au fostu numai masca și mijloculu unei specule pentru folosulu privatu a Dsale; cu documente amu aretatu ca reprezentantii Tract. Faragău se opunu D. V., și recerū plenipotentia necunoscuta; prin documente amu aretatu, ca sum'a baniloru adunati trebuie sa fia cu multu mai mare de cātu s'a publicatu in Concordia; prin documente amu aretatu, cam cāti bani au mancatu D. V., prin documente amu aretatu ca cātu de nederēpta e parerea unor'a, formata in urm'a corespondintieloru de prin Concordia a D. V.; și dēca in fine cu tōte acēstea le-amu adeveritu de drepte, cine va fi in stare sa dīca ca corespondinti'a din Nr. 46—509 a Concordiei nu e o minciuna simpla, pōte cumperata, și cine va fi asiā putīnu pricepatoriu sa nu cunōscā adeverulu corespondintiei mele din „T. R.“ Nr. 33. 1865 a dar nu calumnieturi desierte asupr'a zelosulu marinosulu D. Vitēzu din Teac'a.

De unde amu avutu ēu acēste documente prin care amu argumentatu la Magistratulu de aicea adeverulu corespondintiei mele? de unde acēlea documente din care se vede scopulu insielatoriu a D. Vitēzu? de unde acēle documente prin care amu aretatu ca D. V. intru întreprinderile sele ne umane nu au fostu retinutu nici de consciintia sea nici de iubirea sea cātra poporulu de acolo spre a-lu nefericī și face de rīsu inaintea lumēi? Acēste documente suntu tōte dela preotii tractuali, dela poporeni tractulu, și dar și dela acēi preoti (pōte unu nu) cari au subscrisu corespondinti'a din 49—509 a Concordiei, și dela acēi preoti ce in acēsta corespondintia arata conscientiositatea și neobosita activitate, constant'a și resolut'a alipire a D. Vitēzu cātra cass'a tractulu, și dela acēi preoti cari pentru unu blidu de linte 'si vendu — (și cine e asiā scurtu de vedere, sa nu veda ca cum si-au vendutu preotii acēi'a libertatea lorū, și a incurcatu pre multi din turmele sele?)

Sum in cea mai mare neplacere cu mine insumi, fiindu silitu a scrie in contr'a unoru persoane de unu statu ce in eternu sântu-mi este, dar sum silitu cu atāt'a mai vertosu ca acēsti'a pōte nu suntu toti, ce lucrā spre ruinarea, corumperea, și nefericirea poporulu mai multu, decātu pentru acēea pentru ce suntu chiamati.

*) Amu fi doritu și mai multa obiectivitate și patientia pāna la desfacerea luerului. De altmintrea responsabilitatea asupr'a celoru cuprinse nu o primimu asuprane.
Red.)

Redactoru respundietorū Nicolau Cristea.

Cum sa acceptāmu bine dēca chiaru dintre preoti suntu, cari in locu sa cladēscā surupa, cari in locu se aduca lumina, reiapta și celea mai debile radie de lumina ce vinu spre poporu. Cum sa acceptāmu bine, dēca preotulu, conducatoriulu mai multoru sute, prin putīn se pōte seduce la cāte și mai cāte? Cum sa acceptāmu bine, dēca chiaru unii preoti suntu esemplulu reului? dar destulu, acēi'a ce voru sci acēstea, le voru aflā și causa, și deodata voru fi in stare a cunōscē și alte chiamāri periculōse in unii preoti, ce potu a se aretā sub alta masca publiculu; a-siu dice mai multe, dar pōte nu mi se cadu.

Credu in sa a fi aretatu de ajunsu ce e corespondinti'a din Nr. 46—509 a Concordiei.

D. Vitēzu folosēscā-se deocamdata de banii ce-i are in mână; folosēscā-se de caracteristicile unor'a de pre acolo; folosēscā-se de amicitiatea amiciloru sei, intru întreprinderile DSele. Lu rogu in sa cerce a se isprāvī processulu pentru onōrea sea, ca in ochii mei și pōte și a altor'a cu acēea nu stā prē bine, sēu ca eu in fine sa-mi iau respata pentru vatemarea onōrei DSele. Cei doi preoti ce dīcu subscriși corespondintiei Nr. 46—509 a Concordiei, ca suntu in contr'a afaceriloru zelōse etc. a D. Vitēzu suntu D. Protopopu Tractulu, și socrulu D. V. A mai amintī despre folosulu și binele acēstei opunerī, cu atāt'a aflū mai fārā cale, cāci calumniatorii insii marturisescu acēst'a; și cine le va imputā?

A mai amintī de cei ce au mai subscrisu corespondinti'a numita, aflū cu atāt'a mai nedemnu, ca suntu și invatiatori; apoi a ostēni patientia on. lectoru și cu chiaru acēstea aru fi prē multu. Cine e Greg. Somescu ce in ca e subscrisu in corespondinti'a din Conc. nu se scie, cāci acēl'a nume prē acolo eu nu-lu cunoscū.

Sum convinsu ca comissi'a orenduita de Venerabilulu Consistoriu metropolitanu din Blasiu ne va dā documente nōue despre obrasnici'a D. Vitēzu, și a zelosiloru sei preoti.

Credu ca in scurtu oficiosu ne va aretā adeca comiss'a, ca tōta întreprinderea ce idiotii (? R.) o numescu Societate filantropica, au fostu numai unu calculu din partea unui'a, spre a-si castigā bani, in acelu tempu, candu poporulu tractulu gemē de fōme și morburī; credu ca in scurtu vomu avea ocaziune a vedē ca ce s'au făcutu cu acēi bani ce sub blastemele mosiloru și lacremile buneloru s'a insielatu și esequatu; in scurtu credu ca vomu vedē cāti bani suntu, și cāti aru fi sa fia; in scurtu și in fine credu ca va desparē ceati'a din ochii acēlor'a ce in D. Vitēzu cunoscū acēi'a, ce prin corespondintiele DSele se arata a fi.

Apoi pōte sentinti'a procesulu D. V. pentru onōrea Dsele, ce o cautā prin Sabiiu in ca ne va luminā, cāci in pār'a DSele apriatu postescē sentinti'a sa se publice in „Tel. R.“

Pāna un'a alta acēstea, spre a aretā ca corespondinti'a mea din Nr. 33. 1865 a Tel. R. e cu multu mai putīn cuprindiatōre decātu aru fi sa fia, și spre a aretā ce e corespondinti'a din Nr. 46—509 a Conc. amintita in nr. trecutū alu T. R. și ce suntu subscriși acēlei corespondintie.

Onorat'a Redactiune a „Concordiei“ binevoiescā a primī in rubricile foiei sele, și acēstea siruri.

I. Chetianu.

Nr. 29—1

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invatiatoriu la scōl'a comunala gr. or. din Tomnatecu in comitatulu Zarandului se deschide concursu pāna la 20-lea Octob. a. c. st. v.

Cu acēstu postu e impreunatu unu salariu anualu de 160 fl. v. a. quartiru liberu și 4 orgii lemne de focu.

Concurrentii pāna la terminulu pusu, sa se adresēdie la subscrisulu cu documentele necesarie.

Hondolu 28 Sept. 1866.

Basiliu Pipoșiu

Protopr. și admin. alu Tractulu Zarandului.

Nr. 1014 — 1866.

Publicare.

Prea inaltulu Guvernu re. transilvanu cu decisiunea din 26 Iuliu a. c. nr. 14,533 se indurā a concede și a intārī comunitatei Spelmedieu (Ispanmezō) Cerculu Pietrei in comitatulu Solnoculu interioru dōue tārğuri de tiēra anuale, carele voru fi in fia-care anu. — Unulu in 20 Maiu și celaltu in 9 Septēvru, se face prin acēsta publica incunosciintiere despre tārğurile amintite cu acēea observare ca tārğulu primu va fi in 9 Septēvru a. c.

Dela oficiulu judelui Procesualu alu tierēi.

Coldeu 1 Septēvru 1866.

R a t z Jude Proces.

DE INDREPTATU suntu unele erōre ce s'au petrerutu in cor. din nr. T. R. 69. adeca: pefati'a 2 in cor. dela Bungardu in sirulu alu 2 nu nr. 64 ci 65. și iarasi in sirulu 56. nu s'a ziditu scōla — ci cu case zidite pē ea pentru poporulu nostru.

Editur'a și tipariulu tipografiei archidieceșane.